Obowiązkowe szczepienia ochronne SK 50/23

22.6.2026 - Opublikował: Anna Wołoszczak | Trybunał Konstytucyjny

25 czerwca 2026 r. o godz. 9:00 Trybunał Konstytucyjny rozpozna skargę konstytucyjną dotyczącą obowiązkowych szczepień ochronnych.

Trybunał Konstytucyjny dokona kontroli zgodności:
1) art. 5 ust. 1 pkt 1 lit. b oraz art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi z art. 2 oraz art. 47 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP;
2) § 3 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 18 sierpnia 2011 r. w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych z art. 2 oraz art. 47 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP;
3) art. 17 ust. 11 ustawy o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi w związku z § 5 rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych z art. 47 w związku z art. 31 ust. 3 oraz art. 87 Konstytucji RP.
Skarga konstytucyjna została wniesiona na tle postępowania prowadzonego w związku z niewykonaniem przez skarżącą obowiązku poddania małoletniej córki obowiązkowym szczepieniom ochronnym w terminach wynikających z Programu Szczepień Ochronnych. W następstwie niewykonania tego obowiązku państwowy powiatowy inspektor sanitarny [JD1.1]wystawił tytuł wykonawczy, stanowiący podstawę wszczęcia postępowania egzekucyjnego. Jednocześnie wojewoda nałożył na Skarżącą grzywnę w celu przymuszenia do zaszczepienia dziecka i wezwał Skarżącą do wykonania szczepień w terminie 7 dni od dnia otrzymania postanowienia. Skarżąca zaskarżyła postanowienie wojewody do Ministra Zdrowia, który utrzymał je w mocy. Następnie Skarżąca wniosła skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego na postanowienie Ministra Zdrowia. WSA oddalił skargę kasacyjną wniesiona przez skarżącą od wyroku sądu pierwszej instancji.

Skarżąca zarzuca, że zaskarżone przepisy naruszają art. 47 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP, ingerując w prawo do prywatności oraz prawo do decydowania o swoim życiu osobistym. W jej ocenie obowiązek poddania się szczepieniom ochronnym pozbawia osoby zobowiązane do szczepień, a także ich opiekunów prawnych lub faktycznych, możliwości podjęcia decyzji o odmowie wykonania szczepienia, naruszając tym samym zasadę autonomii jednostki.
Skarżąca podnosi, że ograniczenie tych praw nie zostało określone w ustawie, lecz wynika z rozporządzenia Ministra Zdrowia, które określa wykaz chorób objętych obowiązkiem szczepień. Jednocześnie wskazuje, że liczba dawek oraz terminy wykonywania szczepień zostały uregulowane w Programie Szczepień Ochronnych wydawanym w formie komunikatu przez Głównego Inspektora Sanitarnego, który nie stanowi źródła prawa powszechnie obowiązującego. W ocenie Skarżącej ograniczenie prawa do prywatności nie spełnia również przesłanek konieczności i proporcjonalności, gdyż obowiązkowe szczepienia wiążą się z ryzykiem wystąpienia niepożądanych odczynów poszczepiennych, przy jednoczesnym braku specjalnego funduszu odszkodowawczego dla osób nimi dotkniętych.
Ponadto zdaniem Skarżącej kwestionowana regulacja narusza zasady dostatecznej określoności przepisów prawa, wywodzonej z art. 2 Konstytucji RP. Wskazuje, że obowiązujące przepisy nie określają, w którym miesiącu lub roku życia dziecka obowiązek wykonania poszczególnych szczepień staje się wymagalny ani ile dawek należy podać, gdyż kwestie te zostały uregulowane wyłącznie w Programie Szczepień Ochronnych. W konsekwencji – zdaniem Skarżącej – kwestionowane przepisy nie pozwalają na jednoznaczne ustalenie momentu powstania obowiązku szczepienia.
Skarżąca podnosi również, że art. 17 ust. 11 ustawy o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi w związku z § 5 kwestionowanego rozporządzenia narusza art. 87 Konstytucji RP, ponieważ Program Szczepień Ochronnych wydawany przez Głównego Inspektora Sanitarnego w formie komunikatu, nie jest źródłem prawa powszechnie obowiązującego, mimo że –

w jej ocenie – nakłada na obywateli nowe obowiązki. Z tego względu regulacje te powinny zostać ustanowione co najmniej w formie rozporządzenia.

Skład orzekający Trybunału Konstytucyjnego: sędzia TK Andrzej Zielonacki - przewodniczący, sędzia TK Jarosław Wyrembak – sprawozdawca, wiceprezes TK Bartłomiej Sochański, prezes TK Bogdan Święczkowski, sędzia TK Jakub Stelina.

https://trybunal.gov.pl/postepowanie-i-orzeczenia/komunikaty-prasowe/komunikaty-przed/art/obowiazkowe-szczepienia-ochronne-7ea58db570bef1f04542742fec2a7b4a